

Elddonet

En soldat marscherade på landsvägen: Ett, två! Ett, två! Han hade sin ryggsäck på ryggen och en sabel vid sidan. Han hade varit ute i kriget och nu skulle han hem. På landsvägen mötte han en gammal häxa. Hon var så ful och hennes underläpp hängde ända ned på bröstet. Hon sa:

— God afton, soldat! En sådan vacker sabel och stor ryggsäck du har! Du ser minsann ut som en äkta soldat. Nu skall du få så mycket pengar du någonsin kan önska dig.

— Tack skall du ha, din gamla häxa! sa soldaten.

— Ser du det stora trädet, sa häxan och pekade på ett träd som stod bredvid vägen. Det är ihåligt förstår du. Om du klättra upp i toppen så kommer du hitta ett hål. Firar du dig ned genom det kommer du djupt ned i trädet. Jag skall binda ett rep om midjan på dig, så att jag kan hissa upp dig igen, när du ropar på mig.

— Vad skall jag göra nere i trädet? frågade soldaten.

— Hämta pengar, sade häxan. Du skall veta, att när du kommer längst ned. Långt under trädet. Då befinner du dig i en stor gång som är upplyst av flera hundra lampor. Där ser du tre låsta dörrar och nycklarna sitter i låset. Går du in i den första kammaren kommer du se en stor kista mitt på golvet. På kistan sitter en hund med ögon stora som tekoppar. Men bry dig inte om honom. Jag ger dig mitt blårutiga förkläde och det ska du bre ut på golvet. Gå därefter snabbt fram och tag hunden och sätt honom på mitt förkläde. Lås sedan upp kistan och tag så många slantar du vill. De är allesammans av koppar. Men vill du hellre ha silver, så skall du gå in i rummet bredvid. Där sitter en hund som har ögon stora som kvarnhjul. Men det skall du inte bry dig om. Sätt honom på mitt förkläde och tag så mycket pengar du vill ha. Vill du däremot ha guld? Då kan du få det också. Och det så mycket du kan bära. Gå in i den tredje kammaren. Men hunden som sitter där på penningkistan har två ögon, vart och ett så stort som pariserhjul. Det är må du tro en imponerande hund! Men du ska inte bry dig om honom. Sätt honom bara på mitt förkläde, så gör han dig ingenting, och tag sedan ur kistan så mycket guld du vill.

— Det var inte så dumt! sa soldaten. Men vad ska jag ge till dig, din gamla häxa? Det är väl något du också vill ha, kan jag tänka.

— Nej, sade häxan, inte ett enda öre vill jag ha. Du ska bara ta med dig ett gammalt elddon. Min farmor glömde det sist hon var där nere.

— Nå, så låt mig få repet om midjan då! sa soldaten.

— Här är det, sade häxan, och här är mitt blårutiga förkläde.

Soldaten klättrade upp i trädet och ned genom hålet i trädets topp. Precis som häxan hade sagt kom han ned till en stor gång, och där brann många hundra lampor.

Nu låste han upp den första dörren. Hu! Där satt hunden med ögon stora som tekoppar och glodde på honom.

– Nu är du en snäll pojke, sa soldaten och satte hunden på häxans förkläde. Han tog så många kopparslantar som fick plats i fickorna. Därefter stängde han igen kistan och satte upp hunden igen. Han gick in i det andra rummet. Usch! Där satt hunden med ögon stora som kvarnhjul.

– Du borde inte se på mig så där, sa soldaten. Du kan få ont i ögonen. Han satte hunden på häxans förkläde och öppnade kistan. När han såg alla silverslantar kastade han bort kopparslantar. Istället fyllde han fickorna och sin ryggsäck med silver. Nu gick han in i tredje kammaren.

– Nej, det var det värsta! Hunden där inne hade verkligen två ögon stora som pariserhjul, och de rullade som hjul omkring i huvudet på honom.

– God afton! sa soldaten och lyfte på sin mössa. En sådan hund hade han aldrig sett. Men efter att ha sett på hunden en liten stund tänkte han: Dags att kolla i kistan. Han lyfte ned honom på golvet och öppnade kistan. Nej, beware oss, så mycket guld där var! Han kunde för det köpa hela Köpenhamn, alla bagarens pepparkaksgrisar och alla världens tennsoldater, piskor och gunghästar. Jo, där fanns minsann pengar!

Soldaten kastade bort alla silverslantar som låg i fickorna och ryggsäcken och fyllde istället på med guld. Han fyllde fickorna, ryggsäcken, mössan och stövlarna. Det var knappt att han kunde gå. Nu hade han pengar! Hunden satte han upp på kistan, slog igen dörren och ropade upp genom trädet:

– Hissa upp mig nu, din gamla häxa!

– Har du elddonet med dig? frågade häxan.

– Det var sant! sade soldaten, det hade jag alldeles glömt, och han gick nu och tog det. Häxan hissade upp honom, och så stod han åter på landsvägen, med fickor, stövlar, ryggsäck och mössa fulla med guldmynt.

– Vad ska du göra med det här elddonet? frågade soldaten.

– Det rör inte dig, sade häxan. Du har ju nu fått pengar. Ge mig bara elddonet!

– Slidder sladder! sade soldaten. Säg mig genast, vad ska du göra med det? Annars drar jag min sabel och hugger huvudet av dig.

– Nej, sade häxan.

Då högg soldaten huvudet av henne.

Guldpengarna la han i hennes förkläde och tog det som en säck på ryggen. Han stoppade elddonet i fickan och gick raka vägen till staden.

Det var en vacker stad, och på det vackraste värdshuset tog han in. Han begärde de allra bästa rummen och den mat han tyckte om. Nu var han rik och hade så mycket guld att han kunde få precis som han ville.

Tjänaren som skulle borsta hans stövlar tyckte att det var ett par lustiga gamla stövlar för en så rik herre. Följande dag köpte han nya stövlar och kläder av högsta kvalitet. Soldaten hade blivit en förnäm herre och de berättade för honom om alla de vackra saker som fanns i deras stad. De berättade om sin kung och den vackra prinsessan.

– Var kan man få se henne? frågade soldaten.

— Det går inte att få se henne, sade de allesammans. Hon bor i ett stort kopparslott med så många murar och torn omkring sig. Ingen utom kungen får hälsa på henne. Det har blivit förutsagt i en spådom att hon skall gifta sig med en simpel soldat. Kungen kan aldrig acceptera det. Därför håller han henne inlåst i slottet.

Henne skulle jag bra gärna vilja se, tänkte soldaten. Men det skulle han aldrig få lov till.

Nu levde han glatt och roade sig. Han gick på teatern, åkte till kungens park och gav mycket pengar till de fattiga. Han visste nog hur svårt det är att inte äga ett öre. Han var nu rik, hade vackra kläder och fick så många vänner. Alla sa att han var en präktig karl, en riktig kavaljer, och det tyckte soldaten om att höra.

Men var dag gjorde han av pengarna och fick inte några tillbaka. Slutligen hade han inte mer än fyra öre kvar och tvingades flytta från de vackra rummen. Han hittade en liten, liten kammare, alldeles under taket. Han fick själv borsta sina stövlar och laga dem med en stoppnål, och ingen av hans vänner kom till honom, eftersom det var så många trappor att gå uppför.

Det var en kolmörk kväll och han hade inte ens råd att köpa ett stearinljus. Men så kom han ihåg att det låg en liten ljusbit i elddonet från det ihåliga trädet. Han tog fram elddonet och ljusbiten. I samma stund som eld och gnistor flög ur flintan flög dörren upp. Hunden, som hade ögon stora som ett par tekoppar och som han hade sett nere i trädet, stod framför honom och sa:

— Vad befaller min herre?

— Vad vill det här säga? sa soldaten. Det var ett lustigt elddon. Kan jag få vad jag vill? Skaffa mig lite pengar! sade han till hunden, och vips var han borta. Vips var han tillbaka och höll en stor påse full med slantar i munnen.

Nu visste soldaten vilket fantastiskt elddon det här var.

Slog han en gång, så kom hunden, som satt på kistan med kopparslantarna; slog han två gånger, så kom den, som hade silverpenningar, och slog han tre gånger, så kom den, som hade guld.

Soldaten flyttade tillbaka ned i de vackra rummen, klädde sig i de fina kläderna, och så kom alla hans vänner till honom och berättade hur mycket de tyckte om honom.

En dag tänkte han ännu en gång på den vackra prinsessan. Det var då underligt, att man inte kan få se den där prinsessan. Hon skall vara så vacker, säger de allesammans. Men vad tjänar det till om hon ständigt skall sitta inne i det stora kopparslottet med de många tornen? Kan jag inte få se henne? Var är mitt elddon?

Han slog fram gnistorna en gång och vips kom hunden med ögon stora som tekoppar.

— Det är visserligen mitt i natten, sa soldaten. Men jag skulle så gärna vilja se prinsessan, bara ett litet ögonblick!

Hunden hoppade ut genom dörren och innan soldaten visste ordet av kom han tillbaka och hade med sig prinsessan. Hon satt och sov på hundens

rygg och var så vacker. Alla kunde se att det var en riktig prinsessa. Soldaten kunde inte hjälpa det, han måste kyssa henne. Han var trots allt en riktig soldat.

Hunden sprang tillbaka igen med prinsessan. Men då det blev morgon och kungen och drottningen drack te, sade prinsessan, att hon under natten hade drömt en så underlig dröm om en hund och en soldat. Hon hade ridit på hunden och soldaten hade kysst henne.

— Jo, det var just en vacker historia! sade drottningen.

Det bestämdes att en av de gamla hovdamerna skulle vaka vid prinsessans säng för att se om det var en verklig dröm eller vad det kunde vara. Soldaten längtade så fasligt efter att få återse den vackra prinsessan. Hunden hämtade henne ännu en gång, tog henne och sprang allt vad han kunde. Men den gamla damen tog jaktstövlar på sig och sprang lika fort efter. Då hon såg, att de försvann in i ett stort hus tänkte hon: Nu vet jag var det är. Hon ritade med en bit krita ett stort kors på porten. Därpå gick hon hem och lade sig, och hunden kom även tillbaka med prinsessan. Men han såg att ett kors var ritat på porten till huset där soldaten bodde. Då tog även han en bit krita och satte kors på alla portarna i hela staden. Det var klokt gjort för nu kunde ju hovdamen inte hitta den rätta porten eftersom det var kors på dem allesammans

Tidigt på morgonen gick kungen och drottningen, den gamla hovdamen och alla officerarna för att se var prinsessan hade varit.

– Där är det! sa kungen då han såg den första porten med kors på.

– Nej, där är det, käre gubbe! sa drottningen. Hon såg en annan port med kors på.

– Men där är ett, och där är ett! sa de allesamman. Var än de såg fanns det kors på portarna. Då förstod de att det inte tjänade något till att leta längre. Men drottningen var en mycket klok kvinna som kunde mer än att åka vagn. Hon tog sin stora guldsax och klippte sönder ett stort stycke siden och sydde en liten påse. Den fyllde hon med små, fina bovetegryn och band den på prinsessans rygg. Då det var gjort klippte hon ett litet hål i påsen så att grynen skulle rinna ut längs hela vägen.

Natten därpå kom hunden tillbaka och tog prinsessan på sin rygg och sprang med henne till soldaten. Han tyckte så mycket om henne och skulle så gärna velat vara en prins för att få henne till hustru.

Hunden märkte inte hur grynen rann ut från påsen. Ända från slottet fram till soldatens fönster. Det var där hunden hade sprungit uppför husväggen med prinsessan. På morgonen såg kungen och drottningen tydligt var deras dotter hade varit. De tog soldaten och satte honom i fängelse.

Där satt han. Hu! Det var mörkt och tråkigt, och så sa de till honom: I morgon skall du hängas. Det var inte roligt att höra, och sitt elddon hade han glömt hemma i värdshuset. Om morgonen kunde han mellan järnstängerna i det lilla fönstret se folk skynda ut ur staden för att få titta på hängningen. Han hörde trummorna och såg soldaterna marschera. Alla stadens innevånare var på språng. Där var även en skomakarpojke i förkläde och tofflor, och han sprang med en sådan fart att hans ena toffel for av honom och rakt bort mot muren. Där satt soldaten och kikade ut mellan järnstängerna.

– Hör på, du skomakarpojke! Du behöver inte ha så brått, sa soldaten till honom; ty det blir ändå ingenting av förrän jag kommer. Men om du vill springa

bort dit där jag har bott. Hämta mig mitt elddon så skall du få tio öre. Men du skall lägga benen på ryggen, förstår du!

Skomakarpojken ville gärna ha de tio örena och skyndade sig därför efter elddonet, gav det åt soldaten och — ja, nu ska ni få höra!

Utanför staden var en stor galge upprest, och runt omkring stod soldaterna och många tusen människor. Kungen och drottningen satt på en vacker tron mitt emot domaren och hela rådet.

Soldaten stod redan uppe på stegen. Men då de skulle lägga repet kring hans hals, sade han, att man ju alltid lät en syndare, innan han fick sitt straff, få en oskyldig önskan uppfylld. Han ville så gärna röka en pipa tobak; det skulle ju bli hans sista pipa han skulle få i den här världen.

Det ville kungen inte säga nej till. Soldaten tog sitt elddon och slog eld: ett, två, tre! Och där stod alla tre hundarna.

Han med ögon stora som tekoppar. Han med ögon som ett kvarnhjul och han som hade ögon stora som pariserhjul.

— Hjälp mig nu så att jag inte blir hängd! sa soldaten.

Då rusade hundarna på domaren och hela rådet, tog en vid benen och en vid näsan och kastade dem många meter upp i vädret. När de föll ned blev de liggande. Avsvimmade.

— Jag vill inte! sa kungen. Men den största hunden tog både honom och drottningen och kastade dem efter alla de andra. Nu blev soldaterna förskräckta, och allt folket ropade: Lille soldat, du skall bli vår kung och ha den vackra prinsessan!

Så satte de soldaten i kungens vagn, och alla tre hundarna dansade framför och ropade hurra! Pojkarna visslade i fingrarna, och soldaterna skyldrade sina gevär. Prinsessan kom ut ur kopparslottet och blev drottning, och det tyckte hon mycket om.

Bröllopet pågick i åtta dagar, och hundarna satt med till bords och såg sig omkring med sina stora ögon.

Källa: [Runeberg](#)

Bearbetning: Håkan Wester

En saga från **sagosidan.se**

